

Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci

zapsaný spolek

Vážení a milí přátelé,

oslovujeme vás s naším tradičním informátorem v mimořádně složitém období. V roce 2020 jsme museli dvakrát z důvodu koronavirové pandemie rušit přednášky, exkurze i zájezdy. A i teď, kdy připravujeme náš program na rok 2021, jsme v době nekončící druhé vlny koronaviru, v době nejistoty, jak se bude situace vyvíjet. Proto bylo na jednání výboru VSMO rozhodnuto, že odložíme začátek našich veřejných aktivit až na měsíc duben 2021. Věříme, že to již bude situace u nás stabilizovaná a akce se budou moci konat.

Protože loňský program musel být z velké části zrušen, zčásti se k němu budeme vracet. Nabízíme vám tedy obnovený a doplněný jarní program. Musíme jen doufat, že nám naše plány opět nezhatí zhoršená zdravotní situace. Máme pro vás totiž připravenou bohatou nabídku přednášek, komentovaných prohlídek výstav a vycházek do terénu, doplněnou o zájezdy a exkurze. Chtěli bychom vás upozornit například na komentovanou prohlídku výstavy Jiří Louda – Život mezi erby a na ni navázanou odbornou přednášku, na prezentaci poslední knihy Milana Ticháka či na jarní zájezdy po moravských klášterech a vycházku do přírody na Velký Kosť a do údolí Bystřice. Za vaši pozornost budou však samozřejmě stát i ostatní akce, které připravily naše sekce. Protože jsou naše aktivity připravovány s několi-

kaměsíčním předstihem, může se stát, že během tohoto období dojde ke změnám. Sledujte proto pečlivě naši nástěnku u Vlastivědného muzea v Olomouci na náměstí Republiky, kde bude vždy naše nejaktuálnější nabídka, nebo webové stránky www.olomouc.cz a www.historicka.olomouc.cz.

Protože jsme loni nerealizovali kompletní program, rozhodli jsme se na prosincovém zasedání výboru

VSMO **snížit členský poplatek pro rok 2021 na 50 Kč**. Registrace bude probíhat opět od ledna, a to v pondělí a ve středu odpoledne v naší kanceláři VSMO.

Letos bychom vás opět rádi pozvali **na výroční členskou schůzi**, která se bude konat **v úterý 20. dubna od 17 hodin v sále Radeckého**.

Rozhodli jsme se také, že **nebudeme realizovat oblíbenou novoroční vycházku**. Důvodem v tomto případě však není pouze koronavirus, ale především to, že nás bohužel před nedávnem navždy opustil PhDr. Milan Tichák, který je s novoročními vycházkami neodmyslitelně spjat a nahradit ho teď není možné. Věřím, že i tak si vyberete z široké pololetní nabídky našich vlastivědných akcí, které jsou uvedeny v tomto listu.

Těším se na setkání s vámi a přeji vám hodně sil, zdraví a pohody v novém roce.

Bc. Ján Kadlec,
předseda VSMO, z. s.

Budte s námi i v roce
2021

Vzpomínky na Milana Ticháka a Víta Dohnala

V posledních měsících uplynulého roku 2020 odešly nečekaně dvě významné olomoucké osobnosti, naši členové a přátelé historik PhDr. Milan Tichák (23. září) a archeolog PhDr. Vít Dohnal, CSc. (11. října). Vzpomínky na ně přinášíme na poslední straně.

Poslední novoroční vycházka s PhDr. Milanem Tichákem se konala 1. ledna 2020 na Žerotínově náměstí.

Muzejní středý

Přednášky se budou konat vždy ve středý od 17 hodin v Radeckého sále (bývalá Horní klubovna) v 1. patře budovy VMO na náměstí Republiky č. 5 v Olomouci.

Duben

7. dubna – **Olomoucké židovské pověsti**. Přednáší Mgr. Daniel Soukup, Ph.D, z Centra judaistických studií FF UP Olomouc. Připravila Literárně historická sekce.

14. dubna – **Jiří Louda – Život mezi erby**. Přednášejí PhDr. Karel Müller ze Zemského archivu v Opavě a Mgr. Michal V. Šimůnek, Ph.D, z Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky. Připravila sekce Historická Olomouc.

21. dubna – **Hudební jubilanti v roce 2020**. Beseda s hudebními ukázkami. Provázejí Mgr. Jana Loskotová a Ing. Ladislav Kunc. Společná akce Hudební a Literárně historické sekce.

Muzejní středý probíhají tradičně v Radeckého sále.

28. dubna – **O vymezování hranic na středověké střední Moravě ve světle historických i archeologických výzkumů**. Přednáší Mgr. et Mgr. Jakub Novák, Ph.D, absolvent katedry historie FF UP Olomouc. Připravila Archeologická sekce.

Květen

5. května – **Významný historik starověku, rodák ze Smržic Vojtěch Ondrouch**. Přednáší PhDr. Ivana Koucká, Ph.D, z katedry historie FF UP Olomouc. Připravila Archeologická sekce.

12. května – **110. výročí založení Esperantského klubu v Olomouci**. Prezentuje Jiří Machačík. Připravila sekce Esperanto.

19. května – **Ztracené a znovunalezené adresy. O tom, co v Olomouci bývalo a už není**. Prezentace poslední knihy PhDr. Milana Ticháka spojená se vzpomínkou na

našeho bývalého čestného předsedu. Moderují Bc. Ján Kadlec a Ing. Tomáš Tichák. Připravila sekce Historická Olomouc.

26. května – **Tropické lesy: diverzita a jejich ohrožení, příklady z Amazonie a Bornea**. Přednáší Ing. Radim Matula, Ph.D, z katedry ekologie lesa, Fakulta lesnická a dřevařská České zemědělské univerzity v Praze. Připravila Přírodovědná sekce.

Červen

2. června – **Archeologické výzkumy na střední Moravě v roce 2020**. Přednášejí zástupci jednotlivých archeologických organizací. Připravila Archeologická sekce.

9. června – **Postavy Starého zákona – Mojžíš**. Přednáší prof. PhDr. Ingeborg Fialová, Ph.D, z katedry germanistiky FF UP Olomouc. Připravila Literárně historická sekce.

16. června – **Výběr mýta na formanských cestách střední Moravy v 18. století**. Přednáší Bc. Ján Kadlec. Připravila sekce Historická Olomouc.

23. června – **Ukrajina – země blízká a vzdálená**. Přednáší Mgr. Khrystyna Novodvorska z Arcidiecézní charity Olomouc. Připravila Historická sekce.

Komentované prohlídky

Středa 14. dubna od 16 hodin **Jiří Louda – Život mezi erby. Výstava ve Vlastivědném muzeu v Olomouci**. Provází PhDr. Karel Podolský. Na komentovanou prohlídku naváže odborná přednáška. Připravila sekce Historická Olomouc společně s Vlastivědným muzeem v Olomouci.

Pondělí 17. května od 16 hodin **Barokní kostel Panny Marie Sněžné v Olomouci a jeho historické varhany**. Provází Ing. Ladislav Kunc. Připravila Hudební sekce.

Vycházky – exkurze

Konají se zpravidla v sobotu.

10. dubna – **Co zbylo z olomouckého židovského města?** Provází Bc. Tereza Holasová, studující na katedře historie FF UP Olomouc. Sraz účastníků ve 13.30 hodin před budovou Vlastivědného muzea v Olomouci. Připravila Literárně historická sekce.

15. května – **Vycházka za ptáky hnízdícími v budkách na Velkém Kosíři.** Vede Mgr. Miloš Krist, Ph.D., z katedry zoologie Přírodovědecké fakulty UP a Vlastivědného muzea v Olomouci. Doprava vlastní, například autobusem s odjezdem z Olomouce v 9.25 hodin z autobusového nádraží (další zastávky jsou Olomouc, Tržnice plocha a Olomouc, Fakultní nemocnice) a příjezdem do Čech pod Kosířem (sokolovna) v 10.16 hodin. Sraz účastníků v 10.15 u sokolovny v Čechách pod Kosířem. Možný odjezd z Čech pod Kosířem ve 13.26 hodin s příjezdem do Olomouce v 14.15 hodin. Trasa vycházky je do kopce po kamenité až skalnaté nepříliš kvalitní cestě. Obsahově je vycházka vhodná i pro děti. Připravily Přírodovědná sekce a Vlastivědné muzeum v Olomouci.

22. května – **Exkurze údolím Bystřice z železniční stanice Jívová do železniční stanice Hrubá Voda.** Doprava vlakem. Sraz na hlavním vlakovém nádraží v Olomouci v 7.15 hodin. Odjezd vlakem z Olomouce v 7.33 hodin, příjezd do Jívové v 8.11 hodin. Předpokládaný odjezd z Hrubé Vody ve 12.45 hodin. Vede Mgr. Martin Dančák, Ph.D., z katedry ekologie a životního prostředí Přírodovědecké fakulty UP v Olomouci. Připravila Přírodovědná sekce.

29. května – **Po středověkých tvrzích na Litovelsku.** Postupná návštěva pozůstatků tvrzí v Bílé Lhotě, Červené Lhotě, Řimicích a Unčovicích. Doprava vlastními auty. Sraz buď v 9 hodin na Tržnici v Olomouci (odjezd vlastními auty) nebo v 9.45 hodin před vchodem do arboreta v Bílé Lhotě. Cena – vstupné do arboreta 30–60 Kč. Ti, kteří nemají vlastní dopravu, se mohou akce účastnit, pokud se předem přihlásí Pavlíně Kalábkové a pokud bude volné místo u ostatních v autech. Připravila Archeologická sekce společně s Muzejní společností Litovelska.

5. června – **Litovel obrozenecká a literární.** Procházka městem s výkladem, fakultativně návštěva muzea, přípr. radnice. Vede Mgr. Jana Loskotová. Doprava individuální,

čas a místo setkání v Litovli budou oznámeny ve vitrině u muzea. Připravila Literárně historická sekce.

Koncerty

Pátek 28. 5. v 18.30 hodin **Koncert z díla českých a světových skladatelů.** Kostel P. Marie Sněžné v Olomouci. Připravila Hudební sekce v rámci Noci kostelů.

Zájezdy

V letošním roce opakujeme zájezdový program z roku 2020. Přednostní účast mají zajištěnu přihlášení z loňského roku, kteří si již zájezd zaplatili. Zvyšujeme však kapacity, aby se dostalo i na zájemce nové. Bude-li zájem větší, budeme program opakovat znovu na podzim. Na zájezdy se bude možné nově přihlašovat od března. Potvrdit svou účast je však potřeba již při registraci. V rámci zájezdů již není plánován společný oběd!

17. dubna a 24. dubna – **Kláštery se slavnou minulostí** – prohlídka klášterního areálu Porta coeli v Předklášteří u Tišnova, zámku v Rosicích, kláštera v Rajhradě (především opatský chrám sv. Petra a sv. Pavla dle projektu Santiniho–Aichela, klášterní knihovna, nově Památník písemnictví na Moravě). Vede prof. PhDr. Alena Burešová, CSc. Odjezd v 7 hodin ze zastávky zájezdových autobusů u tržnice.

12. června – **Dolní Kounice – nejstarší ženský klášter na Moravě, synagoga, židovský hřbitov, hrad a zámek.** Vede Mgr. Pavlína Kalábková, Ph.D. Odjezd v 7 hodin ze zastávky zájezdových autobusů u tržnice. Pojedou dva autobusy.

Kancelář VSMO je opět otevřena každé pondělí od 14 do 16 hodin a každou středu od 15 do 17 hodin.

Vzpomínka na Milana Ticháka

Ve středu 23. září 2020 odešel uprostřed čínorodé práce náš čestný předseda, historik, vlastivědec a velký znalec olomoucké historie a místopisu PhDr. Milan Tichák. Marně jsme na něj čekali s přednáškou z olomoucké historie, kterou měl připravenou na onu muzejní středu.

Poznali jsme se na podzim roku 2000, kdy jsme připravovali obnovení sekce Historická Olomouc ve výboru VSMO. Když jsme chystali její program, přišli jsme na dobrý nápad zavést novoroční vycházky po zapomenutých místech pro širokou veřejnost. Vlastivědné vycházky s dr. Tichákem získaly širokou popularitu u našich členů i olomouckých občanů. V letech 2001–2006 pečlivě pomáhal s přípravou přednášek a exkurzí s vlastivědnou náplní. Od roku 2006, kdy byl zvolen předsedou VSMO, zavedl do její práce řád a systematickosti. Přišel s návrhem na vydávání informátoru o programu, jenž od té doby vychází dvakrát ročně. Aby měl dost času na vydávání stále populárnějších knih o olomoucké minulosti, ukončil funkci předsedy a byl zvolen čestným předsedou naší společnosti. Zůstává vzpomínka na laskavého a skromného znalce historie, ale především spousta článků v Hanáckých novinách a Olomouckém deníku, jež zúročil v knihách o olomouckých osobnostech, památkách i zapomenutých dějích. Jeho usměvavý i kritický pohled na naši práci nám bude chybět.

Nezapomeneme na Tebe, Milane.

Bc. Ján Kadlec

Za Vítem Dohnalem

Podzim 2020 byl pro nás smutným obdobím. Krátce po odchodu Milana Ticháka jsme se museli rozloučit i s PhDr. Vítem Dohnalem, CSc. – olomouckým archeologem a dlouholetým členem hlavního výboru naší Vlastivědné muzejní společnosti. Zemřel dne 11. října 2020.

Od konce šedesátých let 20. století se coby archeolog olomouckého muzea podílel na výzkumu nejstarších dějin našeho města i regionu. Provedl zde desítky výzkumů, od drobných záchranných akcí po rozsáhlé systematické výzkumy klíčových lokalit. Olomoučané si ho snad nejvíce budou spojovat s výzkumy na Dómském návrší v Olomouci, odborná archeologická veřejnost si k tomu přidá jeho výzkumy moravských hradíšť z doby bronzové a řešení problematiky počátků období popelnicových polí ve střední Evropě. Charakterizuje ho velká pracovitost, pečlivost, systematickosti a důslednost vedení odborné práce. Je to zřejmé jak z mnoha jeho odborných publikací, tak i z desítek jím vytvořených nálezových zpráv z archeologických výzkumů. Do mnohých z nich je možné nahlédnout třeba ve Vědecké knihovně v Olomouci. Ve Vlastivědné společnosti muzejní pomáhal dlouhá léta vytvářet odborný program, vydávat publikace a díky svému členství ve výboru i řídit tuto společnost. Díky své práci tak bude Vít Dohnal s námi dál.

Pavlaína Kalábková

Schůzky sekcí

Sekce se scházejí v době realizací svých akcí. Některé sekce pracují však pouze na pravidelných schůzkách v kanceláři VSMO nebo v sále Radeckého VMO. V omezené míře mohou být schůzky sekcí realizovány i v době koronavirové při respektování všech nařízení vlády a hygienických opatření. O jejich konání pak informují jednotliví vedoucí sekcí.

Astrologická sekce se schází každou lichou středu od 17 hodin v kanceláři VSMO.

Sekce Dějin lékařství se schází nepravidelně několikrát za rok. Setkání jejích členů se konají v sále Radeckého a předem o nich informujeme na nástěnce VSMO a na webu.

Sekce Esperanto se schází každý čtvrtek od 16 do 18 hodin v kanceláři VSMO.

Fotografická sekce se schází každé druhé a čtvrté úterý v měsíci od 16 hodin v kanceláři VSMO nebo v sále

Radeckého. Výsledky práce členů sekce lze sledovat i na www.foto-vsomo.cz nebo www.vsomo.rajce.idnes.cz.

Genealogická sekce se schází každé třetí úterý v měsíci od 15 hodin v kanceláři VSMO. Trvá také pozvání k účasti pro ty, kteří mají zájem o zpracování rodokmenu svého rodu.

Kaktusářská sekce pracuje nepravidelně. O jejích akcích budeme informovat na nástěnce VSMO a na webu.

Numismatická sekce se schází každou třetí sobotu v měsíci v sále Radeckého od 8 hodin a každou první středu v měsíci v užším kruhu ve Svatováclavském pivovaru.

Nabídka dalších činností

Mykologická poradna bude pokračovat opět se zahájením houbařské sezóny každé pondělí od 16 do 17.30 hodin v kanceláři VSMO. Přesný termín, od kterého bude poradna otevřena, bude zveřejněn na nástěnce VSMO a na webu.